

Ottovayné Ecsedi Katalin
(1939–2013)

Azért állok itt, hogy megidézzem Katit, az adnitudót, és az adnitudáshoz választott hivatását.

Kedves család, barátok, kollégák, hadd beszéljek a könyvtáros Katiról!

1965-ben végzett az ELTE-n, lehetett volna tanársegéd az irodalom tanszéken, de ő a könyvtárösségét választotta. És lett egyhivatású, egymunkahelyű ember. Nagyon szelíd, nagyon csendes és nagyon zárkózott volt. Azt hinnénk, hogy az ilyen ember tudós könyvtárosnak való, könyvek, cédulák, számítógépek mögé búj, csak a könyvtár belső világával foglalkozó könyvmoly. Kati legyőzte alaptermészetét. Első pillanattól a nyilvános térben, az olvasószolgálatban érezte jól és fontosnak magát. Első munkahelye Csepelen volt, munkások, munkás fiatalok kedvéért dolgoztak nagy barátjával és tanítómesterével, Meiszner Pannival. Ő úgy volt tanítómestere, hogy közben maga is megtanulta mindazt, amit Kati tudott, ami Kati lényege volt. És, amikor egy rövid ideig Zugló egyik könyvtárába került, egy másik nagyszerű könyvtárvezető, Tóth Margit közelébe, újabb tanítómester kezdte tisztelni őt, kezdett tanulni tőle. Én 1967-ben ismertem meg Katit, bár soha nem dolgoztam közvetlen közelében, nagyon hamar mély szimpátia vált közös örömmükké. Mind a ketten egy-egy nagycsalád tagjai voltunk, de talán még nagyobbra vágytunk, mert egymást testvérré fogadtuk. Most, hogy igazi testvéreim után ő is elment, tudom, hogy a testvérnélküliség is árvaság.

Sokáig volt viszont egy közös platform, ahol képviselhettük elveinket, és igazán kiismerhettük egymást. Akkor még huszonhárom könyvtárvezető vigyázta a budapesti kerületek ellátását, még azt hittük, mi huszonhárman, hogy rajtunk múlik a munka minősége, de hamarosan kiderült, hogy a pénz hatalma ránk is hatni fog. Kati hihetetlen erővel és bátor kiállással szállt szembe minden minőségromlással. Bátrabb és hatékonyabb volt mindannyiunknál, ő, a halkszavú, visszahúzódozó úgy tudott, kisé remegő hangon, konokul vitatkozni és küzdeni, ahogy senki sem közülünk.

„*Kiben zokogva bolyong heves hűség, azt mondják, hogy az szeret*” – írja kedves költője, József Attila... Kati maga volt a hűség, hűséges a hivatásához, hűséges a tanítómestereihez, hűséges a munkatársaihoz, kerek harminc évig, és még tovább anyakönyvtárához, elveihez és élete egyetlen szerelméhez, Ottovay Lacihoz.

Férje halála után az egri Eszterházy Károly Főiskola számára – ahol Ottovay László tanított – díjat alapított. Minden évben a – főiskola szerint – legjobbban dolgozó diáknak százezer forintot küldött, a Nagy Benedek által készített, férjét ábrázoló szép bronzplakettel együtt.

Hűsége és igazságérzete határozta meg egész életét, ebből adódott a segítőkészség, amivel családja tagjait, sőt olykor szinte ismeretlen embereket is támogatott, bajukban melléjük állt. De nem csak anyagi természetű volt a segítség. Társa tudott lenni embereknek. A felejthetetlen Kuli Áginak, illetve és Mayer Vivinek, akit fiatalon büvölt el. Ő így emlékezik meg róla:

„Igaza tudatában harcosan képviselte a könyvtár érdekeit, feljebbvalóival szemben is. Emberek megkülönböztetésének minden formája ellen erélyesen fellépett; alapítása óta tagja volt a Wallenberg Egyesületnek. A közéleti szereplések, a kerületi könyvtárak igazgatása és a későbbi klubvezetés ellenére zárkózott, introvertált ember volt, de mindig lényegesnek érezte, hogy véleményét és érveit kifejtse. Senkit nem ismertem, akinek ilyen fontosak lettek volna a külsőségek, (rendkívül igényes és kritikus volt, főleg önmagával szemben, de emellett ennyire 'szellemi ember' lett volna. Intuícói bámulatosak voltak. A butaságot nehezen viselte, különösen, ha az rosszindulattal párosult.”

A szolidaritás, a humanizmus, a szellemi és erkölcsi értékek tisztelete volt számára a legfontosabb.

Ez a zárkózott, vívódó, csendre vágyó ember létre tudta hozni az akkori Budapest egyik legnyitottabb, legkreatívabb könyvtárát, és benne a Laza klubot. Az alapításnál ugyancsak Mayer Vivi volt mellette, 1993-ban sikerült létrehozniuk a régóta tervezett klubot, ahol havonta egy-egy érdekes pályát befutó emberrel beszélgettek. A klubban elhangzott beszélgetésekből később egy könyv született*. Innen hazatérve keressék, keressétek meg a polcon, könyvtárban, bárhol a szürke kis kötetet, mert abból csodákat lehet kiolvasni.

Kati most már ugyanott van, ahol meghívottjai közül sokan, Balassa Péter, Kardos G. György, Szántó Piroska, Polcz Alain, Petrovics Emil, Beney Zsuzsa és a legutóbb elvesztett Bächer Iván.

Egyszer megkérdeztem édesapámat, hogy hol leszünk halálunk után, és ő olyan természetességgel mondta, hogy ott, ahol születésünk előtt voltunk, hogy ebben megnyugodva azóta is kellemes helynek érzem az elképzelhetlent. És miért ne lehetne ott is egy Laza klub, ennyi kiválósággal. Olvasom a kötetet, Kati és Vivi lényegre törő kérdéseit, amelyekkel megnyitották, szóra bírták a meghívottakat, és azt az ezernyi emléket, tudást, tapasztalatot, amivel vendégei segítségével megkínálták olvasóikat.

Kati könyvtára szent hely volt. Tudta, hogy, ami ott elhangzik, ami ott történik, azt a könyvvel rakott polcok felerősítik. Tudta, hogy el kell varázsolni a belépőket. Tudta, hogy az érdeklődő kíváncsi szempár megszólítja, megnyitja az embereket. Tudta, hogy egy jól kiválasztott és ajánlott könyv gyógyít. A korábban elhangzott verseket szeretném még egy idézettel megtoldani. Honnan máshonnan származna,

---

* Ottovayné Ecsedi Kati–Mayer Vivian: Volt egyszer egy Laza klub. Beszélgetőkönyv. Bp., Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár, 2006. 374 p., 6 t. Ism.: Vajda Kornél: Volt egyszer egy Laza klub. = Könyv, Könyvtár, Könyvtáros, 2007. 8. sz. 53-55. p.; Kovács Katalin: Beszélgessünk! = Könyvtári Figyelő, 2007. 4. sz. 808–811. p.

mint Vörösmarty *Gondolatok a könyvtárban* című monumentális költeményéből. Nem az „országok rongyára” és még csak nem is a „férfimunkára” gondolok, hanem a „rettentő tanulságra”: „*hogy míg nyomorra milliók születnek, néhány ezernek jutna üdv e földön, ha istenésszel, angyalérzelemmel használni tudnák éltök napjait*”. Kati azt akarta, hogy az ő könyvtára olyan hely legyen, ahol istenészt és angyalérzelmet lehet kapni, szerezni, hogy minél kevesebb legyen az éltők napjait használni nem tudó, nyomorra születettek száma. Tanítását volt kollégái viszik tovább.

A klub vendégei világhírt emberek voltak, távoli népek szokásairól is beszámoltak. Vajda Erik arról beszélt, hogy Afrikában a temetési szertartás valóságos örömmű, megidéznek az eltávozottat, és örülnek, hogy ismerhették őt. Gondolatban mi is ünnepeljük meg, hogy Kati köztünk járt.

Katus, nyugodj békében, te mindent megtettél!

(Elhangzott a Farkasréti temetőben 2014. január 17-én.)

Havas Katalin